

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1997-1998

13 MEI 1997

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 1 van het decreet van 4 juli 1806 aangaande de manier van opstelling van de akte waarbij de ambtenaar van de burgerlijke stand constateert dat hem een levenloos kind werd vertoond

AMENDEMENT

Nr. 1 VAN DE REGERING

Het opschrift en het volledige bepalend gedeelte vervangen als volgt:

« Wetsvoorstel tot invoering van een artikel 80bis in het Burgerlijk Wetboek

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Een artikel 80bis, luidend als volgt, wordt in het Burgerlijk Wetboek ingevoegd:

« Art. 80bis. — Wanneer een kind is overleden op het ogenblik van de vaststelling van de geboorte door de ambtenaar van de burgerlijke stand of de door hem toegelaten geneesheer of gediplomeerde vroedvrouw,

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-623 - 1996/1997:

Nr. 1: Wetsvoorstel van mevrouw Milquet.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

13 MAI 1997

Proposition de loi modifiant l'article 1er du décret du 4 juillet 1806 concernant le mode de rédaction de l'acte par lequel l'officier de l'état civil constate qu'il lui a été présenté un enfant sans vie

AMENDEMENT

N° 1 DU GOUVERNEMENT

Remplacer l'intitulé et l'ensemble du dispositif par ce qui suit:

« Proposition de loi introduisant un article 80bis dans le Code civil

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Un article 80bis, rédigé comme suit, est inséré dans le Code civil:

« Art. 80bis. — Lorsqu'un enfant est décédé au moment de la constatation de sa naissance par l'officier de l'état civil ou par le médecin ou l'accoucheuse diplômée agréés par lui, l'officier de

Voir:

Document du Sénat:

1-623 - 1996/1997:

N° 1: Proposition de loi de Mme Milquet.

maakt de ambtenaar van de burgerlijke stand een akte van aangifte van een levenloos kind op.

De akte van aangifte van een levenloos kind vermeldt:

1° de dag, het uur, de plaats van de bevalling, alsmede het geslacht van het kind;

2° de voornamen van het kind, indien om de vermelding ervan wordt verzocht;

3° het jaar, de dag, de plaats van de geboorte, de naam, de voornamen en de woonplaats van de moeder en de vader;

4° de naam, de voornamen en de woonplaats van de aangever.

Deze akte wordt, op haar dagtekening, ingeschreven in het register van de akten van overlijden, zonder dat hieruit kan worden afgeleid of het kind al of niet heeft geleefd.»

Art. 3

Het decreet van 4 juli 1806 aangaande de manier van opstelling van de akte waarbij de ambtenaar van de burgerlijke stand constateert dat hem een levenloos kind werd vertoond wordt opgeheven.»

Verantwoording

Vanuit legistiek oogpunt dient de voorkeur te worden gegeven aan de invoering van een nieuwe bepaling in het Burgerlijk Wetboek, in plaats van een aanpassing van het decreet van 4 juli 1806 aangaande de manier van opstelling van de akte waarbij de ambtenaar van de burgerlijke stand constateert dat hem een levenloos kind werd vertoond. Om deze reden dient het opschrift van het voorstel te worden gewijzigd.

De ambtenaar van de burgerlijke stand stelt in principe voor elk pasgeboren kind een akte van geboorte op.

Op deze regel bestaat er echter een uitzondering. Overeenkomstig het decreet van 4 juli 1806 moet voor een kind dat niet in leven was op het ogenblik dat het aan de ambtenaar van de burgerlijke stand werd vertoond een «akte van levenloos vertoond kind» worden opgemaakt. Uit deze akte die in het register van de akten van overlijden wordt ingeschreven (en niet in de registers van de akten van geboorte), mag geen besluit worden getrokken nopens de vraag of het kind al dan niet heeft geleefd.

De wetgever in 1806 was van oordeel dat wanneer het kind niet leefde op het ogenblik dat de geboorte door de ambtenaar van de burgerlijke stand werd vastgesteld, het niet was aangetoond dat het levend was geboren. De ambtenaar van de burgerlijke stand diende zich bij het optekenen van zijn bevindingen dan ook te beperken tot de vaststelling dat hem een levenloos kind werd vertoond.

Sinds de wet van 30 maart 1984 tot wijziging van de artikelen 55, 56 en 57 van het Burgerlijk Wetboek en 361 van het Strafwetboek (*Belgisch Staatsblad* van 22 december 1984) inzake de aangifte van geboorte, is de vertoning van het kind aan de ambtenaar van de burgerlijke stand bij de aangifte van de geboorte, niet meer voorzien door artikel 55 van het Burgerlijk Wetboek. Uit het nieuw ingevoerde systeem volgt dat voor de vraag of een akte van geboorte dan wel een akte van vertoning van een levenloos kind dient te worden opgesteld, het tijdstip bepalend is waarop de aangestelde geneesheer of vroedvrouw of de ambtenaar van de burgerlijke stand zichzelf van de geboorte van het kind vergewist.

l'état civil dresse un acte de déclaration d'enfant sans vie.

L'acte de déclaration d'enfant sans vie énonce :

1° le jour, l'heure et le lieu de l'accouchement ainsi que le sexe de l'enfant;

2° les prénoms de l'enfant, si leur mention est demandée;

3° l'année, le jour, le lieu de la naissance, le nom, les prénoms et le domicile de la mère et du père;

4° le nom, les prénoms et le domicile du déclarant.

Cet acte est inscrit à sa date dans le registre des actes de décès, sans qu'il puisse en être déduit que l'enfant a vécu ou non.»

Art. 3

Le décret du 4 juillet 1806 concernant le mode de rédaction de l'acte par lequel l'officier de l'état civil constate qu'il lui a été présenté un enfant sans vie est abrogé.»

Justification

Du point de vue législatif, l'introduction d'un nouvel article dans le Code civil doit être préférée à l'adaptation du décret du 4 juillet 1806 concernant le mode de rédaction de l'acte par lequel l'officier de l'état civil constate qu'il lui a été présenté un enfant sans vie. Pour cette raison, il convient de modifier l'intitulé de la proposition.

L'officier de l'état civil dresse en principe un acte de naissance pour chaque nouveau-né.

Cette règle connaît cependant une exception. Conformément au décret du 4 juillet 1806, il y a lieu de dresser un «acte de présentation d'enfant sans vie» pour l'enfant qui n'était pas vivant au moment de sa présentation à l'officier de l'état civil. De cet acte, qui est inscrit à sa date dans le registre des actes de décès (et non dans le registre des actes de naissance), aucune conclusion ne peut être tirée sur la question de savoir si l'enfant a vécu ou non.

Le législateur de 1806 était d'avis que lorsque l'enfant n'était pas en vie au moment de la constatation de sa naissance par l'officier de l'état civil, il n'était pas démontré qu'il fût né vivant. L'officier de l'état civil devait se borner à mentionner lors de la consignation de ses constatations qu'un enfant sans vie lui avait été présenté.

Depuis la loi du 30 mars 1984 modifiant les articles 55, 56 et 57 du Code civil et 361 du Code pénal (*Moniteur belge* du 22 décembre 1984) en matière de déclaration de naissance, la présentation de l'enfant à l'officier de l'état civil lors de la déclaration de la naissance n'est plus prévue par l'article 55 du Code civil. Il découle du nouveau système que le moment déterminant pour savoir s'il convient de dresser un acte de naissance ou un acte de présentation d'enfant sans vie est celui où le médecin ou l'accoucheuse agréés, ou l'officier de l'état civil lui-même s'assure de la naissance de l'enfant.

Volgens de huidige stand van de wetgeving kunnen aan de doodgeboren kinderen echter geen voornamen worden toegekend. Dit geeft soms aanleiding tot heftige emotionele reacties bij de ouders, en veroorzaakt in bepaalde gevallen psychologische problemen.

Dit amendement beoogt de invoering van een nieuw artikel 80bis in Hoofdstuk IV van Boek I, Titel II, van het Burgerlijk Wetboek, en voorziet in de opmaak van een akte van aangifte van een levenloos kind door de ambtenaar van de burgerlijke stand wanneer een kind is overleden bij de vaststelling van de geboorte door de ambtenaar van de burgerlijke stand of de door hem toegelaten geneesheer of gediplomeerde vroedvrouw.

Deze akte zal naast de vermelding van de dag, het uur, de plaats van de bevalling en het geslacht van het kind, het jaar, de dag, de plaats van de geboorte, de naam, de voornamen en de woonplaats van de moeder en de vader, en de naam, de voornamen en de woonplaats van de aangever voorzien in de mogelijkheid om de eventueel gekozen voorna(a)m(en) van het kind te vermelden.

Er wordt geopteerd voor een mogelijkheid tot vermelding van de voorna(a)m(en), om aldus aan de ouders de keuze te laten omtrent het feit of ze hun doodgeboren kind al dan niet een voor naam willen geven. Het is immers niet ondenkbaar dat, zoals sommige mensen het nu emotioneel moeilijk hebben met het feit dat ze hun kind geen voor naam kunnen geven, het verwerkingsproces van een aantal mensen door het verplicht toekennen van een voor naam aan het kind zal worden bemoeilijkt.

De Vaste Commissie van de Burgerlijke Stand, die onder andere is samengesteld uit vertegenwoordigers van de ministeries van Justitie en Buitenlandse Zaken, van de parketten-generaal en van de gemeenten, adviseerde om niet te voorzien in de vermelding van de naam. De toekenning van de naam is naar Belgisch recht immers een gevolg van de afstamming, en bij een levenloos geboren kind is de afstamming niet altijd juridisch ingevuld. Daarenboven zou het eigenlijke probleem in de praktijk het niet kunnen toekennen van een voor naam zijn, en niet het ontbreken van de naam in de akte.

Er dient te worden aan herinnerd dat de akte van aangifte van een levenloos kind slechts wordt opgemaakt indien de geboorte heeft plaatsgevonden meer dan zes maanden na de verwekking.

De akte van aangifte van een levenloos kind betreft niet die kinderen die zijn overleden en voor dewelke geen aangifte van geboorte werd gedaan binnen de door de wet voorziene termijnen.

Uit de akte, die op haar dagtekening wordt ingeschreven in het register van de akten van overlijden, mag men niet kunnen afleiden of het kind al dan niet heeft geleefd.

Tot slot wordt voorzien in de opheffing van het decreet van 4 juli 1806 aangaande de manier van opstelling van de akte waarbij de ambtenaar van de burgerlijke stand constateert dat hem een levenloos kind werd vertoond. Het bestaande decreet wordt immers overbodig door de invoering van het nieuwe artikel 80bis in het Burgerlijk Wetboek.

De minister van Justitie,

Dans l'état actuel de la législation, il n'est cependant pas possible de donner des prénoms aux enfants mort-nés. Cela donne parfois lieu à de vives réactions émotionnelles de la part des parents, et provoque dans certains cas des problèmes psychologiques.

Cet amendement tend à introduire dans le Chapitre IV du Livre Ier, Titre II du Code civil un nouvel article 80bis, prévoyant l'établissement d'un acte de déclaration d'enfant sans vie par l'officier de l'état civil lorsqu'un enfant est décédé au moment de la constatation de la naissance par l'officier de l'état civil ou par le médecin ou l'accoucheuse diplômée agréés par lui.

À côté de la mention des jour, heure et lieu de l'accouchement et du sexe de l'enfant, des année, jour et lieu de la naissance, des nom, prénoms et domicile de la mère et du père, et des nom, prénoms et domicile du déclarant, cet acte prévoit la possibilité de mentionner le(s) prénom(s) éventuellement choisi(s) pour l'enfant.

On opte pour une possibilité de mentionner le(s) prénom(s) de l'enfant afin de laisser aux parents le choix de donner ou non un prénom à leur enfant mort-né. En effet, il n'est pas impensable que, de la même manière que certaines personnes ressentent difficilement à l'heure actuelle le fait de ne pouvoir donner un prénom à leur enfant, le processus d'acceptation d'un certain nombre de personnes soit rendu plus difficile par l'obligation d'attribuer un prénom à l'enfant.

La Commission Permanente de l'État Civil, qui est notamment composée de représentants des ministères de la Justice et des Affaires étrangères, des parquets généraux et des communes, a été d'avis de ne pas prévoir la mention du nom. En droit belge, en effet, l'attribution du nom est une conséquence de la filiation, et la filiation, s'agissant d'un enfant né sans vie, n'est pas toujours juridiquement établie. De plus, en pratique, ce n'est pas tant l'absence de nom dans l'acte que le fait de ne pouvoir donner un prénom qui semble poser problème.

Il convient de rappeler que l'acte de déclaration d'enfant sans vie peut seulement être dressé si la naissance intervient plus de six mois après la conception.

L'acte de déclaration d'enfant sans vie ne concerne pas les enfants décédés pour lesquels la déclaration de naissance n'a pas été faite dans le délai légal.

De cet acte, qui est inscrit à sa date dans le registre des actes de décès, il ne peut être déduit que l'enfant a vécu ou non.

Enfin, il est prévu d'abroger le décret du 4 juillet 1806 concernant le mode de rédaction de l'acte par lequel l'officier de l'état civil constate qu'il lui a été présenté un enfant sans vie. L'introduction du nouvel article 80bis dans le Code civil rend d'ailleurs le décret existant inutile.

Le ministre de la Justice,

Tony VAN PARYS.